

## 2.

ROZPORZĄDZENIE  
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 30 grudnia 1933 r.

o wysokości składek za ubezpieczenie na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, oraz w sprawie zasad podwyższania lub obniżania tychże składek w poszczególnych przedsiębiorstwach zależnie od warunków higienicznych i bezpieczeństwa pracy, wydane w zakresie podwyższania lub obniżania składek w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Na podstawie art. 221 i 222 ust. (1) ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396) zarządza się co następuje:

§ 1. Wysokość składki za ubezpieczenie od wypadków i chorób zawodowych pracowników, zatrudnionych przez poszczególnych pracodawców, ustala się według stopnia niebezpieczeństwa wypadku i choroby zawodowej, istniejącego w tym rodzaju zakładów pracy, do którego ze względu na swój charakter należy zakład, prowadzony przez pracodawcę.

Podział zakładów pracy na poszczególne rodzaje w ramach gałęzi (grup) gospodarczych oraz miarę stopnia niebezpieczeństwa dla poszczególnych rodzajów zakładów, wyrażoną w kategoriach niebezpieczeństwa, zawiera załącznik 1 do rozporządzenia niniejszego.

Za zakłady pracy w rozumieniu rozporządzenia niniejszego uważa się wszelkie przedsiębiorstwa, gospodarstwa oraz inne zatrudnianie osób, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych.

§ 2. Dla każdej kategorii niebezpieczeństwa ustala się w załączniku 2 do rozporządzenia niniejszego klasy niebezpieczeństwa, oznaczone kolejnymi liczbami oraz klasę średnią, w ten sposób, że liczby, oznaczające klasy najniższą i najwyższą, różnią się o 25% od liczby, oznaczającej klasę średnią.

§ 3. Wysokość składki, wyrażoną w procentie zarobku, stanowi iloczyn liczby, oznaczającej właściwą klasę niebezpieczeństwa i jednostki taryfowej.

Jednostka taryfowa wynosi 0,06.

§ 4. Poszczególne zakłady pracy zalicza się według załącznika 1 do właściwych im kategorii niebezpieczeństwa zależnie od rodzaju zakładu pracy, do którego w myśl tegoż załącznika należy dany zakład.

Przy zaliczaniu należy uwzględnić, że ustalone w załączniku 1 kategorie niebezpieczeństwa odnoszą się do zakładów pracy o składzie normalnym, że uwzględniają więc również — o ile w załączniku 1 wyraźnie inaczej nie zaznaczono — wszystkie zakłady i czynności pomocnicze, stanowiące normalnie część składową zakładów pracy danego rodzaju, jak administrację (czynności biurowe, kancelaryjne, handlowe i t. p.), nadzór nad zakładem, roboty manipulacyjne i transportowe, roboty w magazynach, ładowniach, opalanie, oświetlanie i czyszczenie pra-

cowni, konserwację budynków i urządzeń i t. p. prace, dokonywane we własnym zarządzie, jeżeli prace te służą własnym celom zakładu pracy i nie przekraczają zwykłych rozmiarów.

Za części składowe gospodarstwa rolnego uważać należy wykonywane w normalnym zakresie: administrację gospodarstwem, uprawę roli, ogrodów, meljorację, zbieranie i przetwarzanie płodów, obsługę inwentarza żywego, pasieki, obsługę kuchenną, naprawę narzędzi, konserwację budynków, wozów i t. p.; w gospodarstwie zaś leśnym: administrację gospodarstwem, dozorowanie, prace przy odnowieniu, pielęgnowaniu, ochronie i urządzeniu lasu, meljoracje leśne, naprawę dróg, konserwację budynków, zwózkę drzewa własnymi zaprzęgami lub kolejkami.

Nie uważa się za normalną część gospodarstwa rolnego gorzelnia, która zawsze podlega zaliczeniu oddzielnie od gospodarstwa rolnego. Oddzielnie też od gospodarstwa rolnego lub leśnego zalicza się młyny, tartaki, cegielnie, łomy i t. p. zakłady o charakterze przemysłowym, o ile produkty w nich przetwarzane lub wydobywane nie są przeznaczone wyłącznie do zużycia w danym gospodarstwie, lecz także na zbyt lub o ile przerabia się w nich także obce surowce za opłatą.

§ 5. Za zakłady pracy, używające maszyn o napędzie mechanicznym (wytwórnice z napędem mechanicznym), uważa się takie zakłady pracy, które stosują do napędu maszyn roboczych przynajmniej jeden silnik parowy, wybuchowy, spalinowy, elektryczny, wodny, powietrzny lub kierat, poruszany przez zwierzęta.

Zakłady pracy, używające wymienionych silników o łącznej mocy nieprzekraczającej 2 KM, połączonych z maszyną roboczą bezpośrednio lub też pasem o szerokości do 25 mm, nie uważa się za zakłady, używające maszyn o napędzie mechanicznym.

Za zakłady, używające maszyn o napędzie mechanicznym, uważa się również, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, zakłady pracy, stosujące naczynia pod ciśnieniem, w których ciśnienie może przekroczyć 0,5 atn (atmosfer naciśnienia).

§ 6. Jeżeli zakładu pracy, złożonego z kilku części, różniących się wyraźnie między sobą, nie można zaliczyć jako całości, lecz tylko według jego części, składowych, a to z powodu braku w załączniku 1 zupełnie odpowiedniej pozycji, należy każdą jego samoistną część zaliczyć oddzielnie; postanowienie to ma zastosowanie pod warunkiem, że dla każdej z tych części prowadzone są odrębne listy płac i że nie zatrudnia się w nich wspólnych pracowników.

§ 7. W braku warunków, określonych w paragrafie poprzednim dla oddzielnego zaliczenia samoistnych części złożonego zakładu pracy, należy taki zakład, dla którego w załączniku 1 niema odpowiedniej pozycji, zaliczyć jako „mieszany zakład pracy” według przepisów § 10 rozporządzenia niniejszego.

Jako „mieszane zakłady pracy” należy zaliczyć według przepisu § 10 również te zakłady pracy, które ze względu na zakres wykonywanych w nich prac nie można uważać za przedsiębiorstwa o składzie normalnym w rozumieniu § 4, ponieważ posiadają one pewne części pomocnicze lub uboczne, nieuwzględnione w odpowiedniej pozycji załącznika 1,

i gdy tego nienormalnego ich składu nie można uwzględnić przez wybór odpowiedniej klasy niebezpieczeństwa w granicach kategorii niebezpieczeństwa, przewidzianej dla zakładu głównego.

§ 8. Zakłady pracy, dla których powyższe przepisy okażą się niewystarczające do oznaczenia kategorii niebezpieczeństwa, albo też takie, których nie można podciągnąć pod pozycje, ustalone w załączniku 1, bez zrównania ich w ten sposób z przedsiębiorstwami zupełnie innego rodzaju i o istotnie różnym niebezpieczeństwie wypadku, należy zaliczać w każdym poszczególnym wypadku do kategorii niebezpieczeństwa, odpowiadającej ich rodzajowi i niebezpieczeństwu wypadku.

§ 9. Zakład pracy zalicza się w zasadzie do średniej klasy danej kategorii niebezpieczeństwa, a do klasy niższej lub wyższej wtedy, gdy istniejące w nim niebezpieczeństwo wypadku lub choroby zawodowej w stosunku do przeciętnego jest mniejsze lub większe.

Mniejsze lub większe, w stosunku do przeciętnego, niebezpieczeństwo wypadku lub choroby zawodowej należy przyjmować w każdym razie wówczas, gdy zachodzą znamiona, ustalone w tym celu przy poszczególnych pozycjach załącznika 1.

Niezależnie od przepisu ustępu poprzedniego należy uwzględnić przede wszystkim następujące okoliczności:

- 1) prowadzenie przy pomocy służby bezpieczeństwa pracy, utworzonej w obrębie zakładu pracy i z personelu zakładu dla przeciwdziałania wypadkom, a uznanej przez Zakład Ubezpieczenia od Wypadków, systematycznej akcji zapobiegania wypadkom, dającej trwałe wyniki, jako okoliczność zmniejszającą niebezpieczeństwo;
- 2) zastosowanie specjalnych urządzeń ochronnych ponad wymagania ustalone obowiązującymi przepisami, jako okoliczność zmniejszającą niebezpieczeństwo;
- 3) niedostateczne lub wadliwe warunki oświetlenia oraz brak dbałości o utrzymanie stanu i porządku zarówno pomieszczeń roboczych, jak i całego terenu zakładu pracy, jako okoliczność zwiększającą niebezpieczeństwo;
- 4) przestronność pomieszczeń, celowość dróg komunikacyjnych i ratowniczych w obrębie zabudowań, wzajemne rozplanowanie zabudowań i urządzeń w zakładzie pracy i związane z tem rozmiary transportu;
- 5) zatrudnianie z pomiędzy robotników, zajętych przy maszynach roboczych, więcej niż połowy, przy maszynach bezpośrednio połączonych z silnikami elektrycznymi, jako okoliczność zmniejszającą niebezpieczeństwo;
- 6) stosowanie generatora gazowego, ustawionego w pomieszczeniu nieotwartym, jako okoliczność zwiększającą niebezpieczeństwo;
- 7) posiadanie pomieszczeń roboczych, wadliwie lub niedostatecznie przewietrzanych oraz anormalnie zakurzonych, zamglonych, zadytmionych i t. p., jako okoliczność zwiększającą niebezpieczeństwo;

- 8) wykonywanie prac, narażających na zatrucie ołowiem lub rtęcią, gdy materiały te występują w postaci łatwo przyswajalnej, jako okoliczność zwiększającą niebezpieczeństwo;
- 9) brak metodycznego stosowania środków ochrony indywidualnej, potrzebnych przy danej pracy (okulary, środki przeciwpylowe i przeciwgazowe, rękawice, obuwie ochronne i t. d.), jako okoliczność zwiększającą niebezpieczeństwo;
- 10) zatrudnianie osób niefachowych przy pracach, wymagających specjalnych kwalifikacji, jako okoliczność zwiększającą niebezpieczeństwo;
- 11) większy zakres prac biurowych lub handlowych poza obrębem terytorjalnym głównego zakładu pracy, jako okoliczność zmniejszającą niebezpieczeństwo.

Jeżeli w danym przedsiębiorstwie zachodzą zarówno okoliczności, wskazujące na mniejsze niebezpieczeństwo, jak też okoliczności, wskazujące na większe niebezpieczeństwo, okoliczności te należy rozważyć, przeciwstawiając je sobie wzajemnie.

Nadto dla ustalenia stopnia niebezpieczeństwa mogą być wzięte pod uwagę rodzaj i liczba wypadków, zaszytych w danym zakładzie pracy oraz obciążenie, spowodowane świadczeniami, wywołanymi przez te wypadki, wtedy gdy zakład pracy przedstawia masę obserwacyjną tak wielką, że z tych danych wnioskować można o odmiennym od przeciętnego niebezpieczeństwie wypadku.

Celem ustalenia okoliczności, zmniejszających lub zwiększających niebezpieczeństwo wypadku lub choroby zawodowej, Zakład Ubezpieczenia od Wypadków uprawniony jest do badania na miejscu urządzeń technicznych oraz organizacji pracy poszczególnych zakładów pracy.

§ 10. Celem ustalenia kategorii i klasy niebezpieczeństwa przy zaliczaniu „mieszanego zakładu pracy” (§ 7) należy najpierw ustalić w myśl przepisu §§ 5, 8 i 9 rozporządzenia niniejszego kategorię i klasę niebezpieczeństwa dla poszczególnych części, wchodzących w skład danego mieszanego zakładu pracy, następnie ustalone klasy niebezpieczeństwa pomnożyć przez przeciętne sumy rocznych zarobków osób, zatrudnionych w odpowiednich częściach zakładu pracy, a sumę uzyskanych iloczynów podzielić przez ogólną sumę zarobków rocznych. Liczba, w ten sposób otrzymana, wskazuje tę klasę niebezpieczeństwa, do której należy zaliczyć dany zakład pracy.

Jeżeli z dostateczną dokładnością nie można ustalić sum zarobków rocznych, należy w powyższym rachunku zamiast sum zarobków użyć liczby pracowników, a w przypadku, gdy zachodzi istotna różnica w przeciętnym czasie pracy w poszczególnych częściach danego zakładu pracy mieszanego, zamiast liczb pracowników użyć liczb „pracowników normalnych”, t. j. sprowadzonych do 300-dniowego czasu pracy.

Z powyższego rachunku należy przy obu sposobach obliczenia wyłączyć pracowników wspólnych zakładu pracy, t. j. pracowników, nie należących wyłącznie do żadnej części zakładu.

§ 11. Jeżeli w zakładzie pracy, złożonym z kilku części (§§ 6 i 7), niebezpieczeństwo wypad-

ku, połączone z jedną jego częścią, zagraża również pracownikom, zatrudnionym w innej części tego zakładu, wówczas należy dla tej ostatniej części przyjąć odpowiednio wyższą klasę niebezpieczeństwa.

§ 12. Przy zaliczaniu zakładów pracy do kategorii i klas niebezpieczeństwa ubezpieczalnia społeczna i Zakład Ubezpieczenia od Wypadków mogą korzystać z pomocy inspektorów pracy i władz górniczych.

§ 13. Pracodawca jest obowiązany udzielać właściwej ubezpieczalni społecznej oraz Zakładowi Ubezpieczenia od Wypadków na ich żądanie wyjaśnień o rodzaju i urządzeniu zakładu pracy, potrzebnych do zaliczenia danego zakładu pracy do kategorii i klasy niebezpieczeństwa, a to pod odpowiedzialnością z art. 269 i 270 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396).

§ 14. Pracodawca powinien donieść w ciągu 15 dni o każdej zmianie rodzaju lub sposobu produkcji w swym zakładzie pracy. Zależnie od zasłanej zmiany zakład pracy zalicza się do innej kategorii niebezpieczeństwa, albo do innej klasy tej samej kategorii niebezpieczeństwa.

§ 15. Jeżeli istotne okoliczności, mające wpływ na zaliczenie zakładu pracy do właściwej kategorii lub klasy niebezpieczeństwa, wyjdą najaw już po dokonaniu zaliczenia, zaliczenie to może być zmienione od chwili dościa do wiadomości właściwej ubezpieczalni społecznej lub Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków tych okoliczności.

W przypadku, gdy pracodawca zostanie uznany winnym wykroczenia z art. 270 ustawy o ubezpieczeniu społecznym, zmiana zaliczenia następuje od chwili powstania okoliczności, wpływających na właściwe zaliczenie.

§ 16. Składki, ustalone w rozporządzeniu niniejszem, nie obejmują dodatków, przewidzianych w art. 221 ust. (2) ustawy o ubezpieczeniu społecznym, dotyczących opłacania przez każdego z pracodawców, z wyjątkiem pracodawców rolnych, jednolitego dodatku do składki, obliczonej w myśl § 3 rozporządzenia niniejszego, w wysokości 0,3% zarobków zatrudnionych u niego osób ubezpieczonych, przez pracodawców zaś rolnych — 0,2%, a w odniesieniu do ścinki i obróbki drzewa — 0,3% tychże zarobków.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1934 r. i obowiązuje do dnia 31 grudnia 1936 r.

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*

Załącznik 1 do rozp. Ministra Opieki Społecznej z dnia 30 grudnia 1933 r. (poz. 2).

### Systematyczny podział zakładów pracy na grupy i rodzaje z przydziałem do kategorii niebezpieczeństwa.

Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezp.
<b>GRUPA I. GOSPODARSTWA ROLNE, LEŚNE I HODOWLANE.</b>		
<b>a. Gospodarstwa rolne, ogrodnicze i hodowlane.</b>		
1	Gospodarstwa rolne bez używania koni i bez użycia maszyn poruszanych energią mechaniczną, żywiolową lub siłą zwierząt	III
2	Inne gospodarstwa rolne Znamię większego niebezpieczeństwa: utrzymywanie stajni wyścigowej.	IV
3	Samoistne gospodarstwa ogrodnicze, samoistne gospodarstwa sadownicze	IV
4	Gospodarstwa hodowlane jako samoistne przedsiębiorstwa z wyłączeniem hodowli koni i dużego bydła rogatego	I
5	Hodowla koni, dużego bydła rogatego, — jako samoistne przedsiębiorstwa	VII
6	Samoistne gospodarstwa rybne, rybołówstwo na wodach śródlądowych	VI
<b>b. Gospodarstwa leśne.</b>		
7	Gospodarstwa leśne z wyłączeniem robót przy ścinaniu, obróbce w lesie i wyprowadzaniu drzewa z lasu ryzami	IV
8	Ścinanie, obróbka drzewa, wykonywane we własnych lasach przez gospodarstwa leśne, zaliczone według poz. 7 na terenach nizinnych bez ryzowania i spuszczenia kłoców	X
9	Ścinanie, obróbka, wyprowadzanie drzewa z lasu ryzami, wykonywane we własnych lasach przez gospodarstwa leśne, zaliczone według poz. 7, nieobjęte poz. poprzednią Znamię większego niebezpieczeństwa: teren wybitnie górzysty.	XI
<b>GRUPA II. GÓRNICTWO I KOPALNICTWO.</b>		
<b>a. Górnictwo.</b>		
10	Kopalnie podziemne węgla kamiennego niebezpieczne pod względem gazu, pyłu węglowego lub dużego zaognienia, również kopalnie niestosujące podsadzki płynnej na wysokiej odbudowie (powyżej 4½ m)	XI
11	Inne podziemne kopalnie węgla kamiennego	X
12	Podziemne kopalnie węgla brunatnego	VII
13	Podziemne kopalnie rudy cynkowej i ołowianej wraz z zakładami wzbogacania rud	IX
14	Podziemne kopalnie wszelkich innych rud oraz innych materiałów oddzielnie niewymienionych wraz z zakładami wzbogacania rud	VIII

### GRUPA I. GOSPODARSTWA ROLNE, LEŚNE I HODOWLANE.

#### a. Gospodarstwa rolne, ogrodnicze i hodowlane.

- 1 Gospodarstwa rolne bez używania koni i bez użycia maszyn poruszanych energią mechaniczną, żywiolową lub siłą zwierząt . . . . . III
- 2 Inne gospodarstwa rolne . . . . . IV  
Znamię większego niebezpieczeństwa: utrzymywanie stajni wyścigowej.
- 3 Samoistne gospodarstwa ogrodnicze, samoistne gospodarstwa sadownicze . . . . . IV
- 4 Gospodarstwa hodowlane jako samoistne przedsiębiorstwa z wyłączeniem hodowli koni i dużego bydła rogatego . . . . . I
- 5 Hodowla koni, dużego bydła rogatego, — jako samoistne przedsiębiorstwa . . . . . VII
- 6 Samoistne gospodarstwa rybne, rybołówstwo na wodach śródlądowych . . . . . VI

#### b. Gospodarstwa leśne.

- 7 Gospodarstwa leśne z wyłączeniem robót przy ścinaniu, obróbce w lesie i wyprowadzaniu drzewa z lasu ryzami . . . . . IV
- 8 Ścinanie, obróbka drzewa, wykonywane we własnych lasach przez gospodarstwa leśne, zaliczone według poz. 7 na terenach nizinnych bez ryzowania i spuszczenia kłoców . . . . . X
- 9 Ścinanie, obróbka, wyprowadzanie drzewa z lasu ryzami, wykonywane we własnych lasach przez gospodarstwa leśne, zaliczone według poz. 7, nieobjęte poz. poprzednią . . . . . XI  
Znamię większego niebezpieczeństwa: teren wybitnie górzysty.

### GRUPA II. GÓRNICTWO I KOPALNICTWO.

#### a. Górnictwo.

- 10 Kopalnie podziemne węgla kamiennego niebezpieczne pod względem gazu, pyłu węglowego lub dużego zaognienia, również kopalnie niestosujące podsadzki płynnej na wysokiej odbudowie (powyżej 4½ m) . . . . . XI
- 11 Inne podziemne kopalnie węgla kamiennego . . . . . X
- 12 Podziemne kopalnie węgla brunatnego . . . . . VII
- 13 Podziemne kopalnie rudy cynkowej i ołowianej wraz z zakładami wzbogacania rud . . . . . IX
- 14 Podziemne kopalnie wszelkich innych rud oraz innych materiałów oddzielnie niewymienionych wraz z zakładami wzbogacania rud . . . . . VIII



Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezpiez.	Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezpiez.
48	Personel latający i zajęty przy starcie w wytwórniach i warsztatach naprawy samolotów	XII	63	Wytwórnice i warsztaty naprawy instrumentów muzycznych — bez napędu mechanicznego	II
	<b>d. Gotowe wyroby metalowe.</b>		64	Wytwórnice i warsztaty naprawy ręcznej i maszynowej broni palnej, wyrób rowerów, maszyn do szycia, pisania, liczenia	IV
49	Warsztaty kowalskie	VI		<b>f. Ślusarnie.</b>	
50	Wytwórnice i warsztaty naprawy towarów z blachy cienkiej (do 2 mm) z napędem mechanicznym, również z ew. robotami na budowach	VII	65	Ślusarnie oraz warsztaty naprawy maszyn z napędem mechanicznym	VII
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: posiadanie drukarni i litografii.		66	Ślusarnie i drobne warsztaty mechaniczne bez napędu mechanicznego	V
	Znamię większego niebezpieczeństwa: roboty na budowach.		67	Wytwórnice niewymienione w pozycjach 27 — 66 z napędem mechanicznym, używające którejkolwiek z następujących maszyn do obróbki: tłoczni, pras, szlifierek, młotów mechanicznych, wiertarek, tokarek, heblarek, maszyn do skręcania, aparatów do spawania	VII
51	Wytwórnice i warsztaty naprawy towarów z blachy cienkiej (do 2 mm) bez napędu mechanicznego z wyłączeniem robót na budowach	II		<b>GRUPA V. PRZEMYSŁ CHEMICZNY.</b>	
52	Wytwórnice naczyń emalowanych, ocynowanych i ocynkowanych	V		<b>a. Nieorganiczny przemysł chemiczny.</b>	
53	Wytwórnice noży, kos, sierpów, pił, pilników, narzędzi, broni białej — z napędem mechanicznym	V	68	Nieorganiczny przemysł chemiczny i elektrochemiczny (kwas solny, kwas siarkowy poza hutami cynkowymi, ług sodowy, oraz soda, siarczek, aluny i inne sole nieorganiczne) z wyłączeniem produktów wymienionych oddzielnie	V
54	Wytwórnice kas pancernych, mebli metalowych	VI		Znamię większego niebezpieczeństwa: wytwarzanie chloranu potasowego lub węgliku wapnia (karbidu).	
	<b>e. Mechanika precyzyjna i jubilerstwo.</b>		69	Chemiczna przeróbka fosforytów i t. p. surowców na nawozy fosforowe	VI
55	Wytwórnice wyrobów z metali szlachetnych i półszlachetnych oraz towarów pokrytych temi metalami, rytownictwo, szlifowanie kamieni szlachetnych	II	70	Wyrób gazów technicznych (wodór, tlen, bezwodnik kwasu węglowego, acetylen i t. p.)	VIII
56	Galwaniczne pokrywanie metalami szlachetnymi i półszlachetnymi, samoistne przedsiębiorstwa ładowania akumulatorów	V	71	Wytwórnice zapalek ew. wraz z wyrobem drewniaków i pudełek	IV
57	Wytwórnice i warsztaty naprawy elektrotechnicznego sprzętu instalacyjnego	VI	72	Wytwórnice syntetycznych związków azotowych, posiadające wytwórnice azotniaku	VII
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: brak napędu mechanicznego.		73	Inne wytwórnice syntetycznych związków azotowych	V
58	Wytwórnice i warsztaty naprawy aparatów telegraficznych, telefonicznych, sygnalizacyjnych, radiowych i dźwiękowych, wyrób ogniów galwanicznych	IV	74	Wyrób farb mineralnych, laku, czernideł, atramentu, taśm do maszyn, kalki, sztyftów do ołówków, kredek, lakierów tłustych i lotnych, farb olejnych, sadzy z olejów, kitu, środków do czyszczenia metali i podłóg i t. p.	III
59	Wytwórnice elektrycznych lamp żarowych i ich regeneracja	II		Znamię większego niebezpieczeństwa: wyrób lakierów lotnych.	
60	Warsztaty mechaniczne precyzyjne: wytwórnice i warsztaty naprawy narzędzi i przyrządów chirurgicznych, optycznych, matematycznych, fizycznych, chemicznych, farmaceutycznych i t. p., zegarów, wag precyzyjnych, warsztaty naprawy maszyn do szycia, liczenia i pisania — z napędem mechanicznym	III		<b>b. Organiczny przemysł chemiczny i farmaceutyczny.</b>	
61	Warsztaty mechaniczne precyzyjne: jak w poz. 60 — bez napędu mechanicznego	II	75	Wyrób półproduktów organicznych oraz barwników, samoistne eterownie	IV
62	Wytwórnice i warsztaty naprawy instrumentów muzycznych — z napędem mechanicznym	IV	76	Wyrób sztucznego jedwabiu	IV
	Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie do obróbki drewna maszyn o napędzie mechanicznym.		77	Wyrób produktów farmaceutycznych, kosmetycznych, perfumeryjnych, pachnidel oraz niewymienionych oddzielnie, a wyrabianych na małą ska-	

Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezpie.	Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezpie.
	lę produktów nieorganicznych i organicznych, preparatów fotograficznych, samoistne laboratoria chemiczne	III		<b>b. Ceramika.</b>	
78	Wyrób olejów roślinnych	VII	95	Wytwórnice wyrobów porcelanowych, fajansowych, majolikowych, terakotowych, szamotowych, kamionkowych, odlewów gipsowych, kafli, cegieł ogniotrwałych, wyrób glazury—z napędem mechanicznym bez wydobywania surowca	III
79	Przeróbka tłuszczów roślinnych i zwierzęcych, odpadków zwierzęcych, wyrób mydła, spodjum, stearyny, świec kompozycyjnych	IV	96	Wytwórnice wyrobów glinianych (cegieł, dachówek, drenów, naczyń i t. p.), wytwórnice cegieł piaskowo-wapiennych — z napędem mechanicznym łącznie z wydobywaniem surowca	VII
<b>c. Przeróbka bituminów i sucha destylacja drewna.</b>			97	Wytwórnice wyrobów glinianych, jak w poz. 96, stosujące w gliniankach (piaskowniach) materiały wybuchowe lub wydobywające surowiec z głębokości większej niż 5 m od powierzchni terenu	VIII
80	Przeróbka ropy naftowej, wosku ziemnego, łupków bitumicznych	V	98	Wytwórnice wyrobów glinianych (cegieł, dachówek, drenów, naczyń i t. p.) bez maszyn o napędzie mechanicznym łącznie z wydobywaniem surowca (Cegielnie maszynowe, w których oprócz cegieł wyrabianych przy pomocy maszyn o napędzie mechanicznym, wyrabia się także cegły ręcznie, co najmniej w takiej samej ilości, zaliczać należy jako przedsiębiorstwa mieszane).	IV
81	Chemiczna przeróbka smoły pogazowej	V		<b>c. Szkło.</b>	
82	Gazoliniarnie, wyrób sadzy z gazoliny i gazu ziemnego, rurociągi dalekosiężne ropy naftowej i gazu ziemnego wraz ze zbiornikami i urządzeniami pomocniczymi oraz związane z tem stacje rozdzielcze i tłocznie	VII	99	Huty szkła z wyłączeniem wyrobu szkła taflowego i zwierciadłowego	II
83	Gazownie wytwarzające gazy palne z wyjątkiem gazu ziemnego oraz produkty uboczne (benzol surowy, związki amonjakalne i t. p.) wraz z gazociągami ulicznymi i dalekosiężnymi	IV	100	Wyrób szkła taflowego i zwierciadłowego	VII
84	Koksownie	VIII	101	Wyrób zwierciadeł	V
85	Techniczna przeróbka smoły i asfaltów, wyrób mieszanych smarów, papy dachowej z wyłączeniem robót około pokrywania i smołowania dachów	VI		<b>d. Mielenie minerałów, wyrób kamieni i mas sztucznych.</b>	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: brak maszyn o napędzie mechanicznym			102	Młyny soli kamiennej i potasowej, fosforytów, tomasyny, siarki, ortoklaz (feldszpatu), kwarcu, piasku, kamionki, ziemi farbiarskiej, wyrób szmerglu	VI
86	Wytwórnice brykietów węglowych	VIII	103	Wytwórnice wyrobów betonowych, sztucznego łupku, masy ciepłochronnej, przetworów korkowych, sztucznych mas do celów budowlanych i innych (lawinit, wulkanit, bakelit i t. p.)	V
87	Chemiczna przeróbka drewna i żywicy roślinnej (smolarnie, terpentyniarnie i t. p.) łącznie z ew. wydobywaniem karpiny, wyrób garbników roślinnych	VI	Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie pras mechanicznych.		
<b>d. Materiały wybuchowe.</b>				<b>GRUPA VII. PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY.</b>	
88	Wyrób materiałów wybuchowych, środków detonacyjnych, zapalnych, pirotechnicznych, celulozidu oraz manipulacja temi materiałami	VIII	<b>Przedsiębiorstwa używające maszyn o napędzie mechanicznym.</b>		
<b>e. Guma, linoleum, cerata.</b>			<b>a. Przygotowanie przędzy.</b>		
89	Wyrób towarów gumowych, gumowanie tkanin	V	104	Międlenie i czesanie lnu i konopi	VII
90	Warsztaty naprawy opon, dętek i t. p. przedmiotów gumowych (naprawa i wulkanizacja opon)	III	105	Zgrzeblarnie samoistne bawełny i juty, wyrób waty do celów technicznych i konfekcyjnych	X
91	Wyrób linoleum, ceraty, skór sztucznych (pochodzenia zwierzęcego) i t. p.	V	106	Wyrób waty do celów leczniczych (waty hygroskopijnej)	VII
<b>GRUPA VI. PRZEMYSŁ MINERALNY.</b>			107	Samoistne pranie wełny potnej oraz karbonizowanie wełny, gatunkowanie	
<b>a. Zaprawy wiążące.</b>					
92	Wapienniki (zakłady wypalania wapna wraz z łomem, również łomy gipsu z wypalaniem)	X			
93	Wypalanie wapna, dolomitu, gipsu jako samoistne przedsiębiorstwa z ew. mieleniem tych materiałów	VI			
Znamię większego niebezpieczeństwa do poz. 92 i 93: użycie pieców szybowych					
94	Cementownie (bez wyrobu składowych części beczek)	VI			

Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezp.	Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezp.
108	włókien roślinnych i włosów zwierzęcych Wyrób wełny ponownej, szarparnie	IV VII	131	Tkactwo, dziewiarstwo, koronkarstwo, wyrób towarów wykończonych	I
<b>b. Przędzenie.</b>			132	Wykończalnie samoistne, bielniki, farbiarnie, drukarnie Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: samoistne drukarnie.	I
109	Przędzalnie samoistne bawełny	VI	<b>GRUPA VIII. PRZEMYSŁ PAPIERNICZY I POLIGRAFICZNY.</b>		
110	Przędzalnie samoistne lnu i pakul lnianych	IV	<b>a. Wyrób papieru i masy papierowej.</b>		
111	Przędzalnie włókien roślinnych oprócz osobno wymienionych, wyrób towarów powroźniczych	V	133	Wyrób celulozy, drzewnika, masy drzewnej	VII
112	Przędzalnie samoistne wełny zgrzebnej	VI	134	Wyrób papieru, masy papierowej, tektury, sortownie szmat	VII
113	Przędzalnie samoistne wełny czesankowej	III	<b>b. Introligatorynie i wyrób przedmiotów z papieru.</b>		
114	Wyrób nici, bawełny do pończoch, knotów, sznurowadeł i skręcalnie przędzy bawełnianej	III	135	Introligatorynie, wyrób kopert listowych, torebek i worków papierowych, cygarniczek papierowych	II
<b>c. Tkanie materiałów i wyrób materiałów wykończonych.</b>			136	Wyrób tutek (gilz) do papierosów łącznie z ew. wyrobem pudełek tekturowych	II
115	Tkalnie samoistne tkanin bawełnianych, półwełnianych, wełnianych, lnianych — bez przędzalni i wykończalni	II	137	Wyrób towarów kartonowych, wytłaczanie i wykrawanie przedmiotów z tektury papierowej, wyrób nalepek, opasek papierowych i t. p. przy użyciu maszyn o napędzie mechanicznym	IV
116	Tkanie i wyplatanie włókien roślinnych prócz lnu, bawełny i juty	III	138	Wyrób towarów kartonowych i t. d. jak w poz. 137 — bez użycia maszyn o napędzie mechanicznym	II
117	Wyrób (przędzenie, tkanie i wykończenie) tkanin bawełnianych, wełnianych i półwełnianych prócz osobno wymienionych, również tkanin z innych włosów zwierzęcych	III	139	Wyrób papieru kolorowego, papieru satynowanego, papierów fotograficznych, tapet, papieru woskowego, pergaminowego, papieru i płótna ze szkłem i szmerglem	V
118	Tkalnie samoistne tasiemek bawełnianych	I	140	Wyrób innych przedmiotów papierowych, również przędzy, tkanin i t. d.	III
119	Wyrób wstążek i nici jedwabnych, samoistne nawijalnie nici	I	<b>c. Przemysł poligraficzny.</b>		
120	Wyrób towarów jedwabnych	II	141	Zakłady graficzne, posiadające jeden lub kilka poniżej wymienionych zasadniczych działów: drukarnia, litografia, offset, wkładodruk, fotochemigrafia, fabryka kart do gry — ew. w połączeniu z introligatorynią, fabryką kartonazę, koperciarnią, torebkarnią — z napędem mechanicznym	III
121	Wyrób kobierców	II	142	Zakłady graficzne jak w poz. 141 — bez napędu mechanicznego	I
122	Wyrób towarów jutowych, przędzenie, tkanie, wykończenie juty	V	143	Wydawnictwa czasopism złączone z drukarniami motorowymi ew. w połączeniu z odlewnią czcionek lub introligatorynią — używające maszyn o napędzie mechanicznym	II
123	Wyrób filcowych stożków kapeluszy z ew. wykończeniem ich na kapelusze	III	144	Wydawnictwa czasopism bez drukarni lub złączone z drukarniami nieużywającymi maszyn o napędzie mechanicznym	I
124	Wyrób towarów azbestowych	V			
125	Wyrób towarów tkanych z gumą	II			
<b>d. Dziewiarstwo i koronkarstwo.</b>					
126	Wyrób towarów dzianych i pończosznicych — bez przędzalni	I			
127	Wyrób koronek i tiulu	III			
<b>e. Uszlachetnienie.</b>					
128	Farbiarnie samoistne, również farbiarnie odzieży	III			
129	Wykończalnie samoistne ew. łącznie z bielnikiem, farbiarnią, drukarnią; bielniki samoistne ew. łącznie z wykończalnią	IV			
<b>f. Przedsiębiorstwa nieużywające maszyn o napędzie mechanicznym.</b>					
130	Przygotowanie przędzy, również międlenie i czesanie lnu i konopi, przędzenie włókien roślinnych i zwierzęcych, wyrób towarów powroźniczych	II			

Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezp.	Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezp.	
<b>GRUPA IX. PRZEMYSŁ GARBARSKI.</b>						
<b>a. Wyrób skóry.</b>						
145	Garbarnie mechaniczne (wyrób skór i futer przy użyciu maszyn o napędzie mechanicznym)	VI		wymienionych maszyn: piły tarczowej, piły cylindrycznej, piły taśmowej, traków poziomych o pile zwrotnej lub pile tarczowej, heblarek, gryzarek lub innych maszyn, w których prędkość narzędzia tnącego przekracza 2 m/sek.	X	
146	Garbarstwo ręczne (wyrób skór i futer bez użycia maszyn o napędzie mechanicznym)	IV	162	Wytwornie półfabrykatów i fabrykatów drewnianych i t. d. jak w poz. 161, w których najwyżej 15% zarobków przypada na maszynową obróbkę drewna	VIII	
147	Przedsiębiorstwa samoistne wykończenia skór (farbiarnie, lakiernie, zakłady przyrządzania garbowanych skór) — z napędem mechanicznym	III		(Przedsiębiorstwo należy wówczas zaliczyć do poz. 162, jeżeli pomieszczenia ręcznego i maszynowego stolarstwa są zupełnie od siebie oddzielone oraz jeżeli pracownicy stolarstwa ręcznego nie mają wstępu do stolarni maszynowej. Poza tym koniecznym warunkiem jest prowadzenie osobnych list płacniczych dla obu kategorii pracowników).		
148	Przedsiębiorstwa samoistne wykończenia skór (jak w poz. 147) — bez napędu mechanicznego	II		Znamię mniejszego niebezpieczeństwa do poz. 161 i 162. używanie tylko piły taśmowej.		
<b>b. Wyrób przedmiotów ze skóry.</b>				Znamię większego niebezpieczeństwa do poz. 161 i 162. używanie pił tarczowych, heblarek, gryzarek.		
149	Wytwornie pasów napędowych i innych wyrobów technicznych ze skóry	III	163	Wytwornie półfabrykatów i fabrykatów drewnianych, galanterji, stolarnie, bednarnie, tokarnie i t. p. — bez maszyn do obróbki drewna wymienionych w poz. 161 i 162, bez robót na budowach	III	
150	Wytwornie wyrobów rymarskich i siodlarskich (uprząż, walizy, torby, galanterja skórzana i t. p.) — z napędem mechanicznym	II	164	Wytwornie korków	II	
151	Wytwornie wyrobów rymarskich i siodlarskich (jak w poz. 150) — bez napędu mechanicznego	I	165	Wytwornie wyrobów szczotkarskich (bez wyrobu drewnianych szczotkarskich), koszykarskich i innych wyrobów z wikliny, wyplatanie słomianek, wyrób trzepaczek i t. p.	II	
<b>GRUPA X. PRZEMYSŁ DRZEWNY.</b>				Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie maszyn o napędzie mechanicznym.		
<b>a. Eksploatacja leśna, pierwotna obróbka drewna, tartaki.</b>				166	Przedsiębiorstwa urządzania wnętrz mieszkaniowych obejmujące całość robót tapicerskich, stolarskich, pozłotniczych, sztukatorskich i t. p.	V
152	Ścinanie drzewa ze składami wraz z ręczną obróbką wykonywane w sposób przemysłowo-handlowy na terenach nizinnych bez ryzowania i spuszczenia kłoców	X	<b>GRUPA XI. PRZEMYSŁ SPOŻYWCZY.</b>			
153	Ścinanie drzewa ze składami wraz z ręczną obróbką wykonywane w sposób przemysłowo-handlowy nieobjęte pozycją poprzednią	XI	<b>a. Młyny zbożowe.</b>			
	Znamię większego niebezpieczeństwa: teren wybitnie górzysty.		167	Młyny zbożowe całkowicie samoczynne	VIII	
154	Ręczna obróbka drzewa surowego bez ścinania, ze składami — wykonywana w sposób przemysłowo-handlowy, również skup, handel, ładowanie drzewa	IX	168	Młyny zbożowe nieobjęte poz. 167 na terenie województw poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego	IX	
155	Ścinanie, przygotowanie wikliny i sitowia wraz ze składami, wykonywane w sposób przemysłowo-handlowy, również wyrób faszyn	IV	169	Młyny zbożowe nieobjęte poz. 167 na terenie pozostałych województw	X	
156	Tartaki bez pił tarczowych	IX	170	Łuszczarnie ziemiopłodów	VIII	
157	Tartaki z piłami tarczowymi z ew. dalszą obróbką drewna	X	<b>b. Przemysł fermentacyjny i wyrób wód sztucznych.</b>			
158	Wytwornie dykt klejonych	IX	171	Gorzelnie, rektyfikacja spirytusu, wytwornie alkoholu absolutnego	VI	
	Znamię większego niebezpieczeństwa: parzenie kłoców w dołach.		172	Wytwornie wódek, likierów, wódek gatunkowych, esencji, octu winnego (spirytusowego)	IV	
159	Zakłady impregnowania drewna	IX				
160	Wytwornie wyrobów z giętego drewna	V				
161	Wytwornie półfabrykatów i fabrykatów drewnianych, galanterji, stolarnie i wszelkie warsztaty obróbki drewna używające choćby jednej z poniżej					



Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezpiez.	Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezpiez.
173	Browary Znamię większego niebezpieczeństwa: rozwój piwa.	VI	<b>GRUPA XII. PRZEMYSŁ ODZIEŻOWY I GALANTERYJNY.</b>		
174	Słodownie jako samoistne przedsiębiorstwa	V	<b>a. Przemysł odzieżowy.</b>		
175	Drożdżownie jako samoistne przedsiębiorstwa	IV	193	Wyrób lub naprawa bielizny, obuwia, rękawiczek, odzieży (z wełny, bawełny, jedwabiu, skóry, tkanin nieprzemakalnych z wyłączeniem gumowania tkanin), czapek i kapeluszy (ze słomy lub filcu), parasoli (z wyłączeniem wyrobu drutu i lasek) oraz wszelkich towarów konfekcyjnych i kaletniczych (również ze skóry i surrogatów skóry) — z użyciem maszyn o napędzie mechanicznym.	II
176	Wyrób wody sodowej, sztucznych wód mineralnych i leczniczych, napojów musujących	VIII	194	Wyrób lub naprawa bielizny, obuwia i t. d. jak w poz. 193 — bez użycia maszyn o napędzie mechanicznym Znamię większego niebezpieczeństwa do poz. 193 i 194: wyrób obuwia gumowego.	I
<b>c. Cukrownie.</b>			195	Hałciarnie samoistne, szmuklerstwo	I
177	Cukrownie wyrabiające cukier surowy i kryształ biały ew. wraz z rafinerjami cukru na terenie województw poznańskiego i pomorskiego	VI	<b>b. Przemysł galanteryjny.</b>		
178	Cukrownie wyrabiające cukier surowy i kryształ biały ew. wraz z rafinerjami cukru na terenie pozostałych województw	V	196	Wyrób towarów z rogu, kości słoniowej, galalitu, morskiej pianki, bursztynu, wyrób płyt gramofonowych, wyrób guzików rogowych również ze sztucznych mas i t. p. — przy użyciu maszyn o napędzie mechanicznym.	III
<b>d. Przeróbka produktów roślinnych oraz mleczarnie.</b>			197	Wyrób towarów z rogu i t. d. jak w poz. 196 — bez użycia maszyn o napędzie mechanicznym	I
179	Piekarnie używające maszyn o napędzie mechanicznym	VI	198	Wyrób towarów celuloidowych	IV
180	Piekarnie i zakłady cukiernicze nieużywające maszyn o napędzie mechanicznym	II	199	Malowanie na szkle, wyżeranie, wytłaczanie, wyrób paciorków, guzików szklanych, szlifiernie szkła	IV
181	Zakłady cukiernicze, wyrób czekolady, kakao, towarów cukrowych, budyni używające maszyn o napędzie mechanicznym	III	<b>c. Czyszczenie odzieży.</b>		
182	Zakłady palenia kawy, wyrób jej surogatów	II	200	Pralnie chemiczne Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: zmechanizowanie zakładu.	IV
183	Krochmalnie, wyrób dekstryny, płatków zbożowych i ziemniaczanych, saço, surogatów gumy, syropiarnie	VII	201	Zakłady prania i prasowania bielizny, czyszczenie pierza pościelowego, mąglownie	V
184	Suszarne ziemiopłodów, zakłady czyszczenia i sortowania zboża, nasion i t. p.	III	<b>GRUPA XIII. PRZEMYSŁ BUDOWLANY.</b>		
185	Zakłady przetwarzania warzyw, owoców, korzeni, rozlewnie win, miodosytnie	IV	<b>a. Budownictwo dróg i mostów, montowanie konstrukcji żelaznych.</b>		
186	Mleczarnie i zakłady przetworów mlecznych	IV	202	Budownictwo ziemne w ogólności (pogłębianie na sucho, roboty koło tam, grobli i t. p. wszelkie roboty ziemne)	VIII
<b>e. Przeróbka produktów mięsnych i chłodnie.</b>			203	Budowa i rekonstrukcja tras kolejowych (wszelkie roboty z wyłączeniem dobywania kamienia z łomów poza trasą i dowozu kamieni na trasę) Znamię większego niebezpieczeństwa: układanie szyn kolejowych.	VIII
187	Rzeźnie	IV	204	Budowa, naprawa, konserwacja dróg (z wyłączeniem kamieniołomów i dostawy materiałów drogowych), również roboty brukarskie, asfaltnicze Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: przewaga robót konserwacyjnych.	VI
188	Zakłady przetworów mięsnych i rybnych (bekoniarnie, wytwórnie wędlin, konserw mięsnych, rybnych) z napędem mechanicznym	VI			
189	Zakłady rzeźniczo-wędliniarskie i przetworów mięsnych bez napędu mechanicznego	V			
190	Zakłady wydobywania i przechowywania lodu naturalnego	X			
191	Wytwórnie lodu sztucznego, chłodnie jako samoistne przedsiębiorstwa	VII			
<b>f. Tytoń.</b>					
192	Wytwórnie wyrobów tytoniowych	II			

Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezpiez.	Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezpiez.
205	Budowa mostów jako samoistne przedsiębiorstwo z wyłączeniem montowania mostów żelaznych na miejscu budowy Znamię większego niebezpieczeństwa: prace fundamentowe przy użyciu kesonów ze sprężonym powietrzem.	X		mują się jedynie przetwarzaniem i rozdziałem energii elektrycznej otrzymanej z cudzej elektrowni.	VI
206	Montowanie i demontowanie konstrukcji żelaznych, mostów żelaznych, ciężkich maszyn lub aparatów na miejscu budowy — jako prace samoistne	XII		<b>b. Zakłady wodociągowe i kanalizacyjne.</b>	
	<b>b. Budownictwo wodne.</b>		228	Zakłady wodociągowe i kanalizacyjne z ich urządzeniami pomocniczymi (ujęcie wody, stacje pomp, kotłownie, stacje silników, filtry, osadniki, warsztaty i t. p.), również budowa przewodów wodociągowych z ich uzbrojeniem poza obrębem realności.	IV
207	Budownictwo wodne (regulacja rzek, potoków, budowle do ochrony brzegów i t. p.)	V		Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: wodociągi statyczne (bez stacji pomp, kotłowni i stacji silników).	
208	Budowa jazów, sluz, zapór, kanałów spławnych, pogłębianie podwodne, budowle portowe i t. p. Znamię większego niebezpieczeństwa: roboty portowe morskie	VIII	229	Budowa kanałów ściekowych	VIII
209	Głębokie fundamentowanie w kesonach ze sprężonym powietrzem	XII	230	Czyszczenie kanałów i dołów kloacznych (wraz z odwozem)	VII
210	Wiercenie studzien, poszukiwanie za wodą i t. p., sondowanie terenu	VIII	<b>GRUPA XV. PRZEDSIĘBIORSTWA TRANSPORTOWE.</b>		
211	Kopanie studzien	XII	<b>a. Koleje, kolejki, tramwaje.</b>		
212	Roboty drenarskie i melioracyjne jako samoistne przedsiębiorstwa	II	231	Państwowe koleje żelazne	VII
	<b>c. Budownictwo lądowe i rzemiosło budowlane.</b>		232	Koleje żelazne normalotorowe, koleje fabryczne, koleje dojazdowe (normalnotorowe) o trakcji parowej lub spalinowej — do przewozu towarów lub osób łącznie z zakładami pomocniczymi	VIII
213	Budownictwo lądowe	VIII		Znamię większego niebezpieczeństwa: stosowanie wagonów bezkorytarzowych.	
214	Prace demolacyjne jako samoistne przedsiębiorstwa	XII	233	Kolejki wąskotorowe łącznie z zakładami pomocniczymi	X
215	Dekarstwo, pokrywanie dachów, smołowanie dachów	XII	234	Tramwaje miejskie i podmiejskie, tramwaje lub kolejki elektryczne między-miastowe, trojebusy — z zakładami pomocniczymi	IV
216	Malarstwo, lakiernictwo, sztukatorstwo	VII		Znamię większego niebezpieczeństwa: przewaga ruchu międzymiastowego.	
217	Układanie sztucznych płyt i bruków na budowlach, układanie posadzek (parkieciarstwo)	III	<b>b. Inne motorowe przedsiębiorstwa przewozu lądem.</b>		
218	Ciesielstwo	X	235	Przedsiębiorstwa przewozowe towarów pojazdami o napędzie silnikowym	XII
219	Malowanie szyldów i napisów, lakiernictwo warsztatowe	II	236	Przedsiębiorstwa przewozowe osób pojazdami o napędzie silnikowym prócz przedsiębiorstw autobusów pozamiejscowych	VII
220	Szklarstwo	III	237	Zatrudnianie kierowców pojazdów o napędzie silnikowym do przewozu osób	VII
221	Stolarstwo budowlane bez użycia maszyn o napędzie mechanicznym	VI	238	Przedsiębiorstwa autobusów pozamiejscowych	VIII
222	Zduństwo (kaflarstwo)	II	<b>c. Przedsiębiorstwa przewozu lądem przy użyciu zwierząt pociągowych.</b>		
223	Wszelkie prace instalacyjne (wodociągowe, gazociągowe, centralnego ogrzewania) w obrębie realności, izolowanie kotłów i rurociągów	VI	239	Przedsiębiorstwa przewozowe towarów przy użyciu zwierząt pociągowych	XI
224	Zaprowadzanie instalacji elektrycznych i radiowych, telegrafów, telefonów, piorunochronów i t. p.	VI	240	Przedsiębiorstwa przewozowe osób przy użyciu zwierząt pociągowych	IV
225	Zakłady kamieniarskie, szlifiernie i to-karnie kamieni	VII	241	Przedsiębiorstwa pogrzebowe	IV
GRUPA XIV. ZAKŁADY ELEKTRYCZNE, WODOCIĄGOWE, KANALIZACYJNE.				Znamię większego niebezpieczeństwa: przewóz zwłok samochodami.	
	<b>a. Zakłady elektryczne.</b>				
226	Zakłady elektryczne posiadające własny zakład wytwórczy prądu	VII			
227	Zakłady elektryczne, które nie posiadają zakładu wytwórczego prądu, a zaj-				

Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezp.	Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezp.
<b>d. Żegluga morska.</b>					
Przedsiębiorstwa żeglugi morskiej.			magazyny ew. posiadające personel zajęty przy przewozie, ładowaniu, wyładowaniu i konwojowaniu towarów i w których na ten personel przypada więcej niż 25% sumy ogólnej zarobków, wypłacanych w przedsiębiorstwie		
242	Statki portowe i żeglugi przybrzeżnej: parowce, motorowce, holowniki . . .	V	261	Domy składowe, składy towarowe, również składy zbożowe, elewatory i t. p. — z wyjątkiem składów materiałów łatwopalnych	VIII
243	Statki portowe i żeglugi przybrzeżnej: żaglowce, łodzie motorowe, lichtugi . . .	VI	262	Wojskowe zakłady zaopatrzenia . . .	VII IV
244	Statki żeglugi dalekiej: parowce i motorowce frachtowe i frachtowo-pasażerskie	VI	<b>GRUPA XVI. HANDEL, BIURA, SZKOŁY, ZAKŁADY WIDOWISKOWE, USŁUGI.</b>		
245	Statki żeglugi dalekiej: parowce i motorowce rybackie, żaglowce, jachty, holowniki, lichtugi morskie, statki szkolne	VII	<b>a. Handel.</b>		
246	Statki żeglugi specjalnej: statki do nadzoru i celów naukowych, doświadczalnych i służbowych	V	263	Przedsiębiorstwa handlu hurtowego, posiadające własne lub dzierżawione magazyny — z wyjątkiem przedsiębiorstw wymienionych w pozycjach 264, 265, 267, 268, 269, 270, 271, 273, 274	II
247	Statki żeglugi specjalnej: morskie statki rybackie o pojemności poniżej 50 m <sup>3</sup>	IV	264	Hurtownie spirytusu . . . . .	III
Inne przedsiębiorstwa morskie.			265	Rozlewnie piwa i octu wraz z rozwozem	V
248	Przedsiębiorstwa pilotowe, ratownicze . . .	VII	266	Przedsiębiorstwa handlu detalicznego i drobnego — z wyjątkiem przedsiębiorstw wymienionych w pozycjach 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274 . . .	I
249	Przedsiębiorstwa pilnowania, oświetlania, utrzymywania wód przeznaczonych do żeglugi morskiej . . . . .	V	267	Przedsiębiorstwa posiadające składy łatwopalnych materiałów . . . . .	VII
250	Cumowanie statków . . . . .	IV	268	Przedsiębiorstwa posiadające składy żelaza profilowego, dźwigarów, rur, odlewów żeliwnych i t. p. . . . .	VIII
251	Rzeczoznawcy portowi (przy ważeniu, mierzeniu, próbobraniu i t. p.) . . . . .	III	269	Przedsiębiorstwa handlu starem żelazem i innymi metalami wraz z rozdrabnianiem i sortowaniem . . . . .	XII
252	Przedsiębiorstwa ekspedycyjne morskie wraz z załadowaniem, wyładowaniem statków, sztauerką, zaopatrywaniem statków w opał (bunkierką) i t. p. . . . .	IX	270	Przedsiębiorstwa posiadające składy drzewa budowlanego lub innych materiałów budowlanych . . . . .	VIII
<b>e. Żegluga śródlądowa.</b>			271	Przedsiębiorstwa handlu hurtowego i składy węgla, koksu, drzewa opałowego . . . . .	VIII
253	Przedsiębiorstwa żeglugi śródlądowej, holowanie zapomocą statków . . . . .	VII	Znamię większego niebezpieczeństwa: używanie maszyn do rozdrabniania drzewa.		
Znamię większego niebezpieczeństwa: przewaga ruchu towarowo-holowniczego.			272	Detaliczne składy węgla, koksu, drzewa opałowego (składy magazynujące powyżej 30 tonn materiału) — bez maszyn do rozdrabniania drzewa . . . . .	V
254	Przedsiębiorstwa promów wodzonych, wynajmowanie łodzi wiosłowych, żaglowych, holowanie nadbrzeżne . . . . .	VI	273	Przedsiębiorstwa handlu bydłem, końmi, trzodą chlewną i t. p. . . . .	VIII
255	Przedsiębiorstwa spławu drzewa . . . . .	X	274	Przedsiębiorstwa handlu hurtowego i detalicznego chemikaljami, lekami, materiałami aptecznymi . . . . .	II
Znamię większego niebezpieczeństwa: spław na wodach górskich.			275	Apteki . . . . .	I
256	Załadowanie i wyładowanie statków, również zaopatrywanie ich w opał . . . . .	XII	276	Zakłady wypożyczania filmów, składy filmowe, laboratorja filmowe . . . . .	III
<b>f. Żegluga powietrzna.</b>			<b>b. Zakłady gastronomiczne i hotele.</b>		
257	Przedsiębiorstwa przewozu osób i towarów samolotami, warsztaty i służba na lotnisku . . . . .	X	277	Kawiarnie, cukiernie, mleczarnie . . . . .	I
<b>g. Przedsiębiorstwa spedycyjne i składy towarowe.</b>			278	Restauracje, jadalnie . . . . .	II
258	Przedsiębiorstwa spedycyjne bez własnych i dzierżawionych magazynów oraz personelu robotniczego lub urzędniczego, zajętego przy przewozie, ładowaniu, wyładowaniu i konwojowaniu towarów . . . . .	II	279	Hotele, pensjonaty, zajazdy . . . . .	II
259	Przedsiębiorstwa spedycyjne, w których na personel zajęty przy przewozie, ładowaniu, wyładowaniu i konwojowaniu towarów przypada najwyżej 25% sumy ogólnej zarobków, wypłacanych w przedsiębiorstwie . . . . .	VI			
260	Przedsiębiorstwa spedycyjne, posiadające własne środki przewozowe lub				

Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezp.	Pozycja	Rodzaj zakładu pracy	Kategoria niebezp.
<b>c. Biura i szkoły.</b>			292	Fryzjernie, perukarnie, zakłady kosmetyczne	
280	Biura handlowe samoistne, biura centralne i handlowe głównych zarządów zakładów przemysłowych i handlowych poza miejscem wykonywania przedsiębiorstwa, banki, kantory wymiany, biura podróźnicze, adwokacie, pośrednictwa pracy, informacyjne, również biura inżynierów, budowniczych, geometrów zajmujące się wyłącznie sporządzaniem planów, kosztorysów, dokonywaniem pomiarów		293	Zakłady fotograficzne, laboratoria fotograficzne	
			294	Zakłady posługaczy (bagażowi i t. p.), ochrona mienia	I
			295	Służba domowa	
			296	Dozorcy domowi	I
			297	Wynajem energii motorycznej, również maszyn z obsługą	VII
281	Zakłady naukowe z wyłączeniem szkół zawodowych, zaliczonych do poszczególnych pozycji wedle warsztatów w nich urządzonych	I	Załącznik 2 do rozp. Ministra Opiek Społecznej z dnia 30 grudnia 1933 r (poz. 2).		
<b>d. Przedsiębiorstwa widowiskowe.</b>			<b>SCHEMAT KATEGORYJ I KLAS NIEBEZPIECZENSTWA.</b>		
282	Przedsiębiorstwa teatralne	II	Kategoria I obejmuje klasy od 3 do 5 włącznie, klasa średnia 4.		
283	Kinoteatry	II	Kategoria II obejmuje klasy od 6 do 10 włącznie, klasa średnia 8.		
284	Cyrki	VIII	Kategoria III obejmuje klasy od 9 do 15 włącznie, klasa średnia 12.		
285	Nakręcanie filmów	VI	Kategoria IV obejmuje klasy od 12 do 20 włącznie, klasa średnia 16.		
286	Przedsiębiorstwa rozrywkowe (parki zabawowe, slizgawki, strzelnice i t. p.), ogrody zoologiczne	IV	Kategoria V obejmuje klasy od 15 do 25 włącznie, klasa średnia 20.		
<b>e. Straże pożarne, czyszczenie budynków i ulic.</b>			Kategoria VI obejmuje klasy od 18 do 30 włącznie, klasa średnia 24.		
287	Straże pożarne, kominiarze	VI	Kategoria VII obejmuje klasy od 24 do 40 włącznie, klasa średnia 32.		
288	Czyszczenie ulic Znamie mniejszego niebezpieczeństwa: w miejscowościach poniżej 100.000 mieszkańców.	V	Kategoria VIII obejmuje klasy od 30 do 50 włącznie, klasa średnia 40.		
289	Przedsiębiorstwa czyszczenia okien, portali, mieszkań, wagonów kolejowych, tramwajów i t. p.	VIII	Kategoria IX obejmuje klasy od 36 do 60 włącznie, klasa średnia 48.		
<b>f. Inne usługi.</b>			Kategoria X obejmuje klasy od 45 do 75 włącznie, klasa średnia 60.		
290	Kapieliska, łaźnie, zakłady kąpielowe	II	Kategoria XI obejmuje klasy od 54 do 90 włącznie, klasa średnia 72.		
291	Zakłady lecznicze ew. z pensjonatami, zakłady dentystyczne, zakłady odkażania, ambulatorja i pogotowia lekarskie. Ubezpieczalnie Społeczne — wraz z zakładami pomocniczymi	I	Kategoria XII obejmuje klasy od 66 do 110 włącznie, klasa średnia 88.		